אומר לו הרי שלך לפניך והאי כיון דמטא עידן איסורא ודאי מייאש ואי ס"ד יאוש קנה אמאי אומר לו הרי שלך לפניך דמי מעליא בעי שלומי ליה א"ל כי קאמינא אנא זה מתייאש וזה רוצה לקנות האי זה מתייאש וזה אינו רוצה לקנות איתיבי' אביי [א]לרבה [א]קרבנו [ב]ולא הגזול היכי דמי אילימא לפני יאוש למה לי קרא פשיטא אלא לאו לאחר יאוש ש"מ יאוש לא קני אמר ליה [ג]רבא וליטעמיך הא דתניא [ב ג]משכבו ולא הגזול ה"ד אילימא דגזל עמרא ועבדיה משכב מי איכא למ"ד שינוי מעשה לא קני אלא מאי אית לך למימר [ד]דגזל משכב דחבריה ה"נ דגזל קרבן דחבריה: איתיביה אביי לרב יוסף [ד]עורות של בעל הבית מחשבה מטמאתן [ה]ושל עבדן אין מחשבה מטמאתן [ו]של גנב מחשבה מטמאתן [ז]של גזלן אין מחשבה מטמאתן רבי שמעון אומר חילוף הדברים של גזלן מחשבה מטמאתן ושל גנב אין מחשבה מטמאתן לפי שלא נתייאשו הבעלים וש"מ יאוש קנה א"ל הכא במאי עסקינן כגון שקיצען מתקיף לה רבה בר רב חנן והלא עיצבא שנו כאן ועיצבא אין צריכה קיצוע [ה]דתנן [ח]כל מקום שאין חסרון מלאכה מחשבה מטמאתו יש חסרון מלאכה אין מחשבה מטמאתו חוץ מן העיצבא אלא [ו]אמר רבא האי מילתא קשי בה רבה לרב יוסף עשרין ותרתין שנין ולא איפרקה עד דיתיב רב יוסף ברישא ופרקה [ט]שינוי השם כשינוי מעשה דמי מאי טעמא התם מעיקרא עצים השתא כלים שינוי השם נמי מעיקרא קרו ליה משכא והשתא אברזין והרי מריש דאיכא שינוי השם ° דמעיקרא כשורא ° והשתא טללא ותנן [י]על המריש הגזול שבנאו בבירה שנוטל דמיו מפני תקנת השבים טעמא מפני תקנת השבים

הא

אומר לו. לנגזל: **הרי שלך לפניך.** בעינן כמות שהוא דהיזק שאינו ניכר הוא: **קרבנו.** אם עולה קרבנו (ויקרא א): **ולא הגזול.** דגזול לאו לרצון אתי. קס"ד דגזל בהמת חולין ואייתי. ה"ל אי נימא כו': **וליטעמיך.** דס"ד דגזל חולין ואקדשינהו: **הא דתניא.** גבי זב: **משכבו.** איש אשר יגע במשכבו (שם טו) גזירת הכתוב להוציא את המשכב הגזול שאינו נעשה אב הטומאה לטמא אדם: **מי איכא למ"ד.** חד מהני אמוראי שינוי לא קני הא ביאוש הוא דפליגי: **דגזל קרבן דחבריה.** שהקדיש חבירו ולעולם לפני יאוש ואיצטריך לאשמועינן דאינו עולה לרצון כלל ואפי' לבעלים הראשונים ואע"ג דלא הוה יאוש. א"נ דגזל קרבן דחבריה הלכך אפי' לאחר יאוש לא קנייה דקרבן אינו נגזל דכל היכא דאיתיה בי גזא דרחמנא איתיה: **מחשבה מטמאתן.** בעל הבית אינו עשוי למוכרן ועושה מהן מטות ודולבקאות וקטבלאות ומשחשב עליהן לדבר הראוי לו בלא חסרון מלאכה מקבלין טומאה מיד: **ושל עבדן.** העשוי למכור אין מחשבתו מטמאתו דעביד דממליך ומזבין והלוקח יעשה מהם מנעלים ועדיין לא נגמרה מלאכתן לכך: **של גנב מחשבתו מטמאתם.** דקננהו ביאוש דקסבר סתם גניבה יאוש בעלים היא דלא ידע למאן לתבעו: **ושל גזלן אין מחשבה מטמאתן.** ואע"פ שחישב עליהן לדבר שאין בו חסרון מלאכה כגון לכיסוי תכילות סוסים ופרדים כמו שעושין מעורות דובין מ"ט דסתם גזילות ליכא יאוש דכיון דידע מאן שקליה אזיל ותבע ליה לדינא: **חילוף הדברים.** סתם גזילה איכא יאוש דכיון דלעיניה גזלה מיניה איניש אלמא הוא אבל סתם גניבה ליכא יאוש דסבר משכחנא ליה לגנב: **שקיצען.** דרומי"ר בלע"ז. דאיכא תרתי שינוי מעשה ויאוש ולעולם יאוש גרידא לא קני: **והלא עיצבא שנו כאן.** שחשב עליהן לעיצבא דולבקי שאוכלין עליו וכעין שולחן הוא: **ועיצבא אינה צריכה קיצוע.** דבלאו קיצוע נמי מטמאה דהא חזיא למילתיה שהקיצוע אינו עשוי אלא לייפות ומנא תימרא דבעיצבא קעסיק דתנן גבי דההיא במס' כלים כל מקום שאין חסרון מלאכה כו': **חוץ מן העיצבא.** שאע"פ שמחסר קיצוע מחשבה מטמאתה: **אברזין.** הוא עיצבא בלשון ארמי. אבל יאוש גרידא לא קני: **דמעיקרא כשורא.** קודם שניתן בבנין: **והשתא טללא.** גג. לאחר שנתנו בבירה ונותן עליו תקרת נסרים ועלייה: **על המריש.** קורה. ותקנות קחשיב ואזיל במס' גיטין:

ללעות

אילימא לפני יאוש ל"ל קרא פשיטא. דאפילו קדשינהו אינו קדוש דגזל ולא נתייאשו הבעלים שניהן אין יכולין להקדיש: **שמע** מינה דיאוש לא קני. דאי קני א"כ משיב שפיר קרבנו ולא מיפסיל משום מצוה הבאה בעבירה הואיל והוא קנוי לו קודם שהקדישו כמו שאפרש לקמן (דף סז. ד"ה אמר עולא) בע"ה אבל אי לא קני ביאוש מיפסיל ומ"מ קדוש הוא [ט]ואע"ג דאכתי לא ידע טעמא דשינוי השם דקאמר לקמן מעיקרא חולין והשתא הקדש (א) מ"מ יש כאן יאוש ושינוי רשות [י]כאותן קרבנות דאין [הגזלן] חייב באחריותן: **מי איכא למ"ד** שינוי מעשה לא קני. ולא בעי לאוקמיה כב"ש דאמר שינוי במקומו עומד אף על גב דאיכא נמי תנאי דסברי הכי בהגוזל קמא (לקמן דף צג:) מ"מ הלכה כב"ה דשינוי קונה והתם נמי דחי רבא דכולהו תנאי אלו סברי כב"ה וכל הגמרא סובר כן ולא בעי לאוקמי בשינוי החוזר לברייתו דאיכא למ"ד דלא קני דרב יוסף לא פליג עליה דרבה אלא ביאוש לחודיה אבל שינוי מעשה אפי' בחוזר לברייתו דאיירי ביה רבה כדפרישית לעיל לא פליג עליה: **דגזל** משכב דחבריה. משמע מתוך פ"ה שר"ל משכב גמור של חבירו אם גזלו אין מטמא משכב דגזירת הכתוב הוא וזהו תימה ועוד קשה לרשב"ס דבטהרות (פ"ז מ"ו) גבי גנבים שנכנסו לבית תנן המשכבות ומושבות טהורים ואם יש עמהם כנעני או אשה הכל טמא כי שמא נדה היא וכנעני זב לכל דבריו משמע שמטמא משכב ומושב שאין שלו ומיהו יש לדחות דהתם מדרבנן ועוד קשה דהתם (בתורת כהנים פרשת מצורע) מייתי עלה פלוגתא דר"ש ורבנן דגנב וגזלן דבסמוך והכי איתא התם משכבו ולא הגזול יכול שאני מוציא אף הגנוב ת"ל טמא [ר' שמעון אומר במשכבו ולא הגנוב יכול שאני מוציא את הגזול ת"ל טמא] אמרו לו ומה ראית לרבות את זה ולהוציא את זה אחר שריבה הכתוב ומיעט מרבה אני את אלו שנתייאשו הבעלים ממנו כו' ומדמייתי עלה פלוגתא דר"ש ורבנן משמע דהוי טעם משום דאין מחשבה מטמאתו כי ההיא דבסמוך דאין יחוד של גזלן יחוד ומפרש ר"י דגזל משכב דחבריה שגזל עורות של בעל הבית שאינן מחוסרין אלא יחוד ואין צריך שום תיקון ואין חסר רק מחשבה והוי שפיר דומיא דגזל קרבן דחבריה שאם היה גוזל בהמה של חולין שמחוסרת קדושה זה היה כמו מחוסר מעשה גמור כעין עמרא ועבדיה משכב אבל גזל או גנב משכב גמור דחבריה מטמא משכב לכ"ע ואע"ג דהך משכבו ולא הגזול איירי קודם יאוש והך דקרבנו ולא הגזול איירי אף בתר יאוש אין להקפיד אע"ג דאין דומה זה לזה: **דגזל** קרבן דחבריה. תימה ל"ל קרא דאי בחטאת הא אפי' הוא עצמו אם אכל חלב אתמול והפריש קרבן אין מתכפר באותו קרבן על חלב שאכל היום ואי בעולה ושלמים הא אמרי' בפסחים (דף סט:) המוכר עולתו ושלמיו לא עשה ולא כלום והיה נראה לאוקמי בפסח שיכול למנות אחרים עמו על פסחו ולמוכרו כדמוכח התם אבל קשה דהאי קרא בעולה כתיב אם לא שיעמיד בפסח באם אינו ענין ואין לומר שבא הכתוב לפסול הקרבן דהא אמרינן לקמן (דף עו.) גבי גנב שאם שחט תמימים לפנים לשם בעלים [י]יחזרו קרבן לבעלים: **כגון** שקיצען. ומועיל עם היאוש אבל לחודיה לא קני דלאו שינוי מעשה הוא: **ועיצבא** אינה צריכה קיצוע. ומיהו היכא דחשיב עליה לקוצעה אמרינן בפ' דם חטאת (זבחים דף צד.) דטהורה עד שיקליענה מ"מ דייק הכא שפיר דכיון דראויה להשתמש בלא קיצוע אין קיצוע שלה חשוב שינוי מעשה כלל: **כל** שאין בו חסרון מלאכה מחשבה מטמאתה. וא"ת בלאו ההוא דעיצבא אמאי לא פריך ליה מהכא דמחשבה מועלת אלמא יאוש קני וי"ל דלמא הך דהכא איירי בבעל הבית: **שינוי** השם כשינוי מעשה דמי. לאו כשינוי מעשה ממש דשינוי מעשה לחודיה קני כדמוכח לעיל ולקמן (דף סח.) גבי גנב וטבח וכלה אחר וגנבו דפריך ושינוי מעשה מי איכא למ"ד דלא קני אבל שינוי השם גרידא לא קני בלא יאוש או שינוי מעשה:

הא

עין משפט נר מצוה

לא א מיי' פ"ה מהל' איסורי מזבח הלכה ז סמג לאוין שיח שיט ועי' בכ"מ:
לב ב ג מיי' פכ"ד מהל' כלים הלכה ז:
לג ד ה מיי' שם הל' ו:
לד ו ז מיי' שם הלכה ו:
לה ח מיי' שם הלכה ו:
לו ט מיי' פ"א מהל' גניבה הלכה יג ופ"ב מהל' גזילה ואבידה הל' יד סמג עשין עא טוש"ע ח"מ סי' שנג סעיף א וסי' שם סעיף י בהג"ה:
לז י מיי' פ"א מהל' גזילה ואבידה הלכה ה סמג עשין עג טוש"ע ח"מ סי' שם סעיף א:

מוסף רש"י

אומר לו הרי שלך לפניך. ובלבד שישלם לו אותו עצמו וקרינא בה והשיב את הגזילה אשר גזל, שהרי לא נשתנה (גיטין נה.). עורות של בעל הבית מחשבה מטמאתן. חישב עליהם לדבר שאין בו חסרון מלאכה כגון לעגלה ולמטה, ירדו לטומאה מיד (לקמן קיד.). ושל עבדן. שאומנתו בכך סתמיה למכירה הלכך אין מחשבתו מחשבה, שאם יבאו בני אדם לקנותו ימכרנו להם ומאלו שסופן למנעלין ועדיין לא נגמרה מלאכתן לכך (שם). של גנב מחשבה מטמאתן. דאייאוש מריהו דלא ידעי למאן ימבעו (שם). של גזלן אין מחשבה מטמאתן. דלאו דידיה הוא, דכיון דידע מאן שקליה מניה לא מייאש (שם). חילוף הדברים. גזלן כיון דשקליה מניה בהדיה ולא מצי קאי כאפיה מייאש, גנב סבר משכחנא ליה ומשכחנא ליה (שם). עשרין ותרתין שנין. הן היו ימי מלכותו של רבה ומת ורבה רב יוסף בראש ופרשוהו מן השמים לפרקה להיות לו לשם, לפי שהיה רבה עוקר הרים, ולכך קראוהו עוקר הרים. ורב יוסף היה בעל שמועות ומשנה וברייתא, לכך קראוהו סיני (בהוריות יד.). על המריש. קורה. שבנאו בבירה. בית גזול, שנוטל דמיו מפני תקנת השבים. שאם יאמר הריסו לקעקע בירתו ולהחזיר מריש עצמו ימנע ולעשות תשובה (גיטין נה.).

מסורת הש"ס

א) נ"ל לרבא. רש"ל, ב) [לקמן סו:], ג) [עי' תוס' לקמן סו: ד"ה רבא], ד) לקמן קיד. כלים פכ"ו מ"ח, ה) כלים פכ"ו מ"ז, ו) [כתובות מב:], ז) לקמן לה. גיטין נה. [עדיות פרק ז מ"ט], ח) מש"ה לאצטריך קרא להורות שאינו עולה משום מצוה הבאה בעבירה. הועתק מחילופי גרסאות, ט) דלאו אם יאוש כדי לא קני הועיל למכרה או להקדישה וע' לקמן סו: בתר ד"ה רבא ולקמן קיא: הועתק מחילופי גרסאות, י) נ"ל מורה רש"ם.

◆

תורה אור השלם

1. אִם עֹלָה קָרְבָּנוֹ מִן הַבָּקָר זָכָר תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד יַקְרִיב אֹתוֹ לִרְצֹנוֹ לִפְנֵי יְיָ: ויקרא א ג
2. וְאִישׁ אֲשֶׁר יִגַּע בְּמִשְׁכָּבוֹ יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב: ויקרא טו ה

◆

הגהות הב"ח

(א) תוד"ה ש"מ כו' מ"מ יש כאן יאוש כו'. עי' תוס' לקמן סו ע"א ד"ה והשתא:

◆

גליון הש"ס

גמ' דמעיקרא כשורא. תרגום של קורתי (בראשית יט ח) שירותי: שם והשתא טללא. על שם שעושה צל תרגום של בצל (שם) בטלל:

◆

לעזי רש"י

דרומי"ר [הרודוניי"ר]. לתתוך.